

آنادولو مجموعه سی

صافی : ۴

فازاتیق آوغلو ، نور علی ، جلال	احمد رفیع
هدائی	محمد خالد
موصل وحوالینسندہ توزکار	نجیب عاصم
طاشان منبع	اسماعیل نامی
غربت	نجیب فاضل
آنادولو اقلیمی	ابراهیم حق
آنادولونک فتحی	مکرمین خلیل
ایلیک منبع	حیدر نجیب
تصوفی خلق ادبیات مزہ دائرہ موطلر	محمد خالد
هجرت	ضیاء الدین فخری
کیجه یاریسی	نجیب فاضل
ایلیک ایزلری : قیزلر آغاسی	

ناشری : آنادولو قومانییت نشریات شرکتی

آنادولو قومانییت نشریات شرکتی

ارض زرم ده (۱۸۴۷ سنه سنده اوچ هفته سخونت کجه لری - ۲۷° الی - ۲۹°) هوا ساکن بولندیغندن صوغوقلره تحمل ایدیلر . ارض رومه آقار دوشر و اکثریا توز کیدر . مارت اورته سندن صوکره شدید قارلر نزول ایدر . بونلری تکرار صوغوقلر تعقیب ایلر . حزیران و تموز آیلری صباحلری اولدجه صیجا قدر اوکله دن صکره اکثریا صیلر (Orage) وقوعه کلیر . آغستوس آینده بونلرک عددی آزالیر .
مواسمک برخونت وسطیلری : قیش - ۶ ؛ ایلک بهار ۴ ، ۵° ؛ یاز ۱۸،۷ ؛ صوگ بهار ۸،۷ .

ضربوط . — طوروسلر ایله آتی طوروسلر آراسنده کوچوک برطاغ اتکنده کائن بوشهر قیش موسمنده اکثریا وقوعه کلن و وادیلری قاپلایان سیسلر منطقه سندن یوقاریده بولنور (مزرعه ۱۰۸۰ متره) غایت بارز سخونت معکوسه حادثاتی وقوعه کلیر . پروفسور Hundingdom بورانک اقلیمی قولورادو اقلیمه بکزه تیر . حزیراندن تشرین اول اورته سنه قدر صیجا قدر . رطوبت نسبتیه یوزده ۵۰ ؛ سنوی یا غمور وسطینی ۴۴۵ میلیمتره روزکارلر سنه نك ۲/۳ نده . شمالدن و شمال غریبدن آسهر . جنوب و جنوب غربی روزکارلری صیجا قیلر و توزلر کتیرر . هوانک جیادتی (شفافیتی) خارق العاده در . طاغلر بوتون تفرعاتیه ۸۰ کیلومتره دن کورونه بیلیر .

سخونتک آیلق تفاضلی ۳۴° ؛ سخونتک یومی تفاضلی ۹،۴ در .

دارالفنون طبیعی جوغرافیای معلی

ابراهیم حققی

⊙	آنادولونانمچ	⊙
---	--------------	---

آنادولونک قعی

تورکمنلر و آل سلجوقه . — آنادولوی فتح و اوراده توطن ایدنلر ، کوچبه جانلده کلهرک شهرلر و کویلر تشکیل ایدنلر تورکلرک تورکمن شعبه سنه منسوب اولوسلر و بویلدردر . قیصه برتعیبر ایله آنادولو اهالیسی اوغوز تورکی و تعییر آخرله تورکمندر .
تورکمنلر ، تورک ایللری نك اک کثرتیلرندن بری اولوب یکریمی درت اولوسه انقسام ایلکده ایدیلر . قرون قدیمده (هیونگ نو) ایمپراطورلغه تابع بولنورلردی . بوایمپرا .

طورلۇڭ اقراضى وقونلۇك اوتەيە برىيە داغلمەسى اوزرىنە دىكر تورك ايللىرى كېي
 توركمنلاردا جوجن قومنىك تحت حاكىمىتە كىرمەكە مجبور اولمشلاردى . آلتىنچى عصر ميلادى
 اورتەلرنىدە توركمنلار جوجنلار مغلوب ايدەرك استقلال قازانمشلار وديكر تورك ايلارنى دە
 كندى اطاعتلارى آلتە آلەرق تورك اتحادىنى تامين وچىنلارك (توكيو) تسميه ايتدكلرى
 برخاقانلق وجودە كتىرمشلردر . بوتورك خاقانلىق چىنى تهديد ايتش ، بحر حزر وسياه
 سواحل شاليهسنە ، ماوراءالنهره وحقى طخارستانە قدر توسيع حاكيت ايتمشدى . بوبوك
 خاقانلق برعصر دوام ايتش وبالاخرە برى شرقدە ، دىكرى غربدە اولمىق اوزرە
 ايكي خاقانلغە انقسام ايتمشدر . بونلردن اولاشرقدەكى ، صوكرا غربدەكى مقرض اولمشدر .
 بر مدت صوكرا تورك خاقانلىق يكىدن تأسس ايتمشسەدە آنجوق يارم عصر قدر دوام
 ايتمشدر . توركمنلردن صوكرا توركستان كىيىدە توزك ايللردن اولان اويغورلار بيوك
 برايمپراطورلق وجودە كتىرمشلردر . دىكر تورك ايللارى كېي توركمنلاردا بوخاقانلغە
 تابع اولمشلردر . دردنجى عصر هجرى ابتداسندە توركمنلارك رياستدە بولنان (دقاق)
 تورك خاقاننىك بيوك قوماندانلردن برىسى ايدى . اونك وفاتىدن صوكرا اوغلى (سلجوق)
 باباسنىك يرىنە كچمش وخاقانك (باش قوماندانى) ، اوزمانكىك تعبير ايله (سو باشى) سى
 اولمشدى . بر آرز صوكرا (سلجوق خان) تحت ادارهسندە بولنان توركمنلارى آلەرق
 غربە هجرت ايدوب ماوراءالنهره ككش ودين اسلامى قبول ايتمشدى . سلجوق ۱۰۷
 ياشندە ارتحال ايدىنجەيە قدر سلاحى الدن براقەمش ، بعضاً سامانلارە يارديم ايتش ، بعضاً
 پتپرست توركلارلە اوغراشمش ، بعضاًدە كندىنە منقاد اوليان توركمن اولوسلرىنى دائرە
 اطاعتنە آلغە چالشمىشدى . بوزمان ظرفندە توركستان ايجرىلردن ماوراءالنهره برچوق
 اولوسلر ككش ومشاراليهك تحت امرندە طوبلانمشدى . سلجوقك باشليجە اوچ اوغلى
 اولمشدى : ارسلان ، ميكائيل ، موسى بىغو .

ميكائيل باباسنىك صاغلغندە شهيد اولش وايكي اوغول ترك ايتمشدى : طغرل بك ،
 جاقربك .

سلجوقك وفاتىدە توركمن اولوسلرى وارثلىرى آرهسندە انقسام ايدرك ايكي اوغلى
 وايكي طورونى آرهسندە تقسيم ايدىلك اوزرە درده آيرلدى . معافيه (ارسلان خان)
 بونلرك كافەسنە رئيس اولمشدى . اوصيراده آل سامانك ممالكى تورك خاقانى ايله سلطان
 محمود غزنوى طرفدن پاپلاشمىشدى . تورك خاقانى ايكيده برده توركمنلارە تعرض
 ايدىيورسەدە بوزوليوردى . نهايت وضعى سلطان محمودە بيلدىردى . بوقادار كرتلى

و جنكاور بر عنصرك ماوراءالنهرده بولونمسنك هرايكی حكومتك استقبالی ایچون تهلکلی اولدینگی ایضاح ایتدی . سلطان محمود ۴۰۹ ده ماوراءالنهره كلهرك حيله ايله ارسلان خانی نردینه جلب واهانتله توقیف ایتدیروب هند حدودنده کی قلعه لردن برینه کوندردی ؛ اونك برادر زاده لری آردسه نفاق توخومی اكدی . بونلر ریاست داعیه سیله بربرلریله اوغراشمه به باشلادیلر . ارسلان خانه تابع اولان توركنلر ایسه داغلمه به و دیگر سلجوقی پرنسلینك معینه کیرمه کجیور اولدیلر . بونلرک مهم برقیمی جیحونی کجوب خراسانه کیردیلر و خطه مذکوریه تیخریب ایدرهك اصفهانه و آذربایجان دوغری ایلریدیلر و کجکلری مملکتلری تیخریب ایده ایده ییزانس ایمپراطورلنی حدودینه مواصلت ایلدیلر . بونلر شرقدن غربه دوغری کیدرکن طاعلق منطقه میل ایدیورلر واورالرده سوریلری ایچون جسیم و منبت مرعالر بولیورلردی . بوبرحرب واستیلا اولمقدن زیاده برمهاجرتدی . زیرا محارب سواریلری تعقیب ایدن بویلر و اویمقلر بوتون اموال و اشیلرینی ، قادین و چوققیرینی ، طوار و سوریلرینی ده برلکده کتیریورلردی . مقداری قرق اللی بیک عائله بی تجاوز ایدن بو بویلر آذربایجانی آلت اوست ایتدکن صوکر روم ایمپراطورلنی ممالکته یعنی آنادولویه تعرض ایلدیلر (۴۱۰) . اوئاده شرقی روما ایمپراطوری ایکنجی (بازیل) ایدی . آنادولونك شرقده درت دانه ارمنی قرالغی موجود اولوب ایمپراطوره تابع بولونمقده ایلدیلر . توركنلر (واسپوراقان - بسفرجان) قرالغنه یعنی وان کولنك جنوب و شرقنده کی ممالکه کیردیلر . بوحوالی قرالی (سنه خریم) مغلوب اولدی و کیتدکجه چوغلان تورکن کتله سنك کندی ممالکته ایلریله مسندن قورقدیغندن قرالغنی ییزانس ایمپراطورینه سیواس شهری مقابلنده ترك ایتدی و ایرتسی سنه یکی تملك ایتدیکی بومملکته حرکت ایدرک تبعه مسندن برقاچ یوز بیک کشی بی ده برلکده مهاجرته مجبور قیلدی . واسپوراقانه ایمپراطور طرفدن بروالی تعیین ایدلدی . ۴۱۲ ده توركنلر آنی قرالغنی حوالیسند کوروندیلر و او خطه بی تیخریه باشلادیلر .

ارسلان خانه تابع اولان بویلرک برقیمی آنادولو سرحدنده غزالرله مشغول ایکن برقیمی ده ایران داخله یاییلیورلر ، غزنویلرله ، آل بویه ايله اوغراشیورلر ، اوغراقلری یری یاقوب ییقیورلر ، بعضاً غالب و بعضاً مغلوب اولیورلردی . بونلرک دیگر برقیمی حکازی خطه سنی ضبط ایتدکن صوکر ا موصل و دیار بکر حوالیسنی اشغال ایدیورلردی . باشقه برقیمی ده (آراس) نه رینی کچرهك (اران) قطعه سنه یعنی بوکون شمالی آذربایجان تسمیه ایدیلن خطه به کیریورلردی .

ديكر سلجوقى پرنسپلرينك معيتلرندە ارلوب توركنلرك اكثرث عظيمه سنى تشكيل ايدن اولوسلر هنوز ماوراءالنهرده متفرق برخالده ايديلر ۴۲۲ بوتون توركن اولوسلرى پيدىري ماوراءالنهر دن كوچ ايدوب جيحون ايرماغنى كچهرك خراسانه كيرديلر و سلطان محمودك خلفى (سلطان مسعود) ى (مرو) قرينده كى محاربه ده مغلوب ايدەرك اسكيدن برى خراسان امرا و ملوكنك مقر اداره سى اولان بوشهر شهيرى ضبطه موقيق اولديلر . سلطان مسعود بزقاج سنه بونلرله اوغراشديسه ده مغلوب اولدى . سلجوقى عائله سى خراسانى ضبط ايتدى . ۴۳۰ ده سلجوقى شهزاده لرى برلشەرك آره لرندە كى نفاقه خاتمه چكديلر وضبط ايدە جكلرى ممالكى آرا لرنده تقسيم ايتديلر . خراسان و ممالك شرقيه چاقر بكة ؛ ايران و عراق طغرل بكة ؛ اران ، كرجستان ، آنادولو و ديكر روم ايمپراطورلنى ممالكى ارسلان خانك مخدومى قوتولش بكة ؛ آذربايجان ، الجزيره ، شام موسى بيغونك اوغلى ابراهيم اينال بكة اصابت ايتمشدى . پرنسپلر بواولكلەرى فتح ايتد كدن ضوكراتحت اداره لرنده بولنان و مليونلره بالغ اولان كوچه توركنلرى بومملكتره يرلشديره جكلردى . بوپرنسپلرك جمله سنه طغرل بك رئيس اولش و بغدادده كى خليفه (القائم باهم الله) طرفندن سلطنت منشورى كوندريلهرك فتح ايدە جكى قطعه لرك حاكميتى كنديسنه توجه قلمشدى .

سلطان طغرل بك زمانره آنادولو فتوحاتى و قرونوسمه بكك غزالرى . — سلطان طغرل بك جهان تاريخنده بك آزيتهن جهانكبر فاتح لردن برى در . تاريخ اسلامده اك بيوك مجدد لردن برى عد ايديلمشدر . تقسيم مقرر موجبنجه شهزاده لر حصه لرينه اصابت ايدن ممالكى استيلايه باشلاديلر . چاقر بك ممالك غزنويه تعرض ايلدى . سلطان طغرل ايسه بربرينى متعاقب جرجان ، طبرستان ، خوارزم ، سجستان ، عراق عجم خطه لرينى ضبط ايلدى . ابراهيم ايناله گلنجه : معيتده اولوسلرله آذربايجانه كلهرك اوراينى اشغال ايتدى . قوتولش بك ايسه آراس نهرينك شمالنده كى ممالكى ضبط و ايريا ، آلبانيا خطه لرينى استيلا ايدوب آنى ارمنى قباللغنى تهديدە باشلادى . ۴۳۹ ده آنادولويه تعرض ايلدى و وان كوله قدر تمديد غارت ايدرك واسپوراقان ولايتنى تخريبه باشلادى . واسپوراقان واليسى (تهيهن) ى قانلى بر محاربه ده مغلوب و اسير ايدەرك كبرى دوندى و مرقومى تبريزده صانديردى .

۴۴۰ ده سلجوقى عائله سنه منسوب پرنسپلردن (اسن بك) تكرر واسپوراقان ولايته تعرضه باشلادى . ولايت مذكوره والى و قوماندانى بولنان (آرون) ايله ايريا ولايتى و واليسى (قاناقالون) يرلشديلر ، عسكرلرينى بر آرايه طوبلاديلر و تورك اردوسنى طوزاغه

دوشورمك ايجون بوتون ايشالريني اولديغى كېى براقهرق چكىلدیلر . (أسن) بك دوشمان قرارگاهنى بوش بولجھ روملك قاجديغنى ظن ايتدى ، يغمايه باشلادی . حلبوكه روملر آقشاملاین بونلك داغئيق بولدىقلىرى بر صيراده كيرى كهرك هجوم ايتدیلر . (أسن) بك ورفقاسى قانلى مجادله لردن صوكر ا شهيد اولدیلر . توركلر بوزوله رق كيرى به چكىلمكه مجبور اولدیلر .

سلطان طغرل بك ، بو هزيمتك انتقامنى الملق اوزره آذربايجان ملکی بولان عمجه زاده سی و آنا برقارداشی (ابراهيم اينال بك) ی يوزيمك اتلی ايله آنادولو غزاسنه مأمور ايتدى . ديكر طرفدن كورجیلرله محاربه ايدن و آنجازيا خطه سنك فتحيله اشتغال ايدن (قوتولش بك) ده اونكه برلكده حرکته سوق ايتدى . ايكي پرنس اردولريني برلشدير دكن صوكر ا آنادولويه كيردیلر . روم جنراللری بوقدر مدھش بر قوته قارشى طورده مايه جقلىرى آكلایه رق استانبوله خبر كوندردیلر . امپراطور (قسطنطين مونوماخوس) آنجازيا پرنسی (ليپاريت) ده خبر كوندروب بوتون اردوسيله برلكده روم جنراللرينه التحاق ايمه سنى امر ايتدى . هراوچ قوماندان برلشرك ايريايه چكىلدیلر . اينال ايله قوتولش وان كولنك شماندن كهرك روملك اوسته يوروديلرسده اونلك شرقه چكىلمش اولدىقلىرى اوكرندیلر . اول (ارضروم) شهرينه تعرضه قرار ویردیلر قديم (قالقلا) شهرينك ياقيننده بولان بولده حوالى شرقه نك تجارت مركزى ایدی سكر يوزه ياقين كليسانى وعظيم ثروتلى ايدىوردى . بو شهر توركلرك تعرضه مقاومت ايدمه رك تسليم اولدى . اهاليسندن يوزاللى بيكدن فضله سی تلف و براوقدرى ده اسير ایدلدى . شهر ياقيله رق كول ييغنى حاله كتيرلدى . متعاقباً ايكي پرنس روملر اوزرينه يورودیلر و (قاپه تر) قلعه سی قيربنده كوئش باطاركن محاربه به طوتوشدیلر . بوتون كيجه حرب دوام ايتش ، روم لژیونلری پريشان اولش ، ليپاريت ده اسير ايدلمشدى . توركلر ارضروم وحواليسنى غارت و سكه محليه ي افنا و حدسز حسابسز غنيمتلر الده ايدرك بونلری او بيك عربيه يوكلتمش و يوز بيكدن فضله اسيرى او كلرينه قاهره رق كيرى دونمشلردى . روم امپراطورى (قسطنطين مونوماق) توركلرك كترشدن وبالخاصه صوك غاليتلريني متعاقب يادقلىرى قتل عاملردن تدھش ايتدى . پرنس (ليپاريت) ی فديه نجات ايله اسارتدن قورتارمق وصالح طلب ايتك اوزره برسفير كوندردى . سلطان ليپاريتى بلافديه آزاد ايدرك علوجاننه بوتون خزستيانلری حيران ايتدى . فقط روم امپراطوينك خراج ویرمى و استانبوله واقيله مسلمة بن عبدالمملك بنا ايتش اولديغى

مسجدى يکيدن احيا ائلى شرطيه صلح طلبنه موافقت ايده چكى ، عكسى تقديرده استانبوله قدر نائره حربى ايصال ايله چكى بيليردى . ايمپراطور مسجده انشاسنه موافقت ايتديسه ده خراجگذار اولماي قبول ايتدى . محاربه يکيدن باشلادى . قوتولش قارصى محاصره ايتدى . بونك معيتده بولان قوماندانلر چوروخ منبعلرينه قدر ايلريله يرك اوکلىرینه کلن بلده لرى تخریب و بایبوردی ضبط ایتدیلر (۴۴۲)

۴۴۳ ده قوتولش بک کنجیه محاصره ایدرکن بالذات سلطان طغرل بک ده آنادولویه کیریوردی . وان کونک شالندن کچرک (ملازکرد) شهرى اوکنه کلدى . اوچ قات قالین بر دیواره محاط اولان بو شهر ارمنى ایلزاده لرندن (بازیل) طرفدن مدافه ایدلمکده ایدی . برآی قدر محاصره دوام ایتدی . شدتلى هجوملر هیچ برنتجهیه منجر اولمادی . سلطان رفع محاصرهیه قرار ویرمش ایکن خوارزم فرقه عسکریه سی قوماندانی (علی خان) محاصرهیه دوام ایدلمسى و ایديله چک تعرض ائساننده خوارزم عسکرلريله بالذات هجوم ایدوب شهرى آله جنى بیلیردى . (علی خان) معیتده کی فرقه عسکریه ايله سورلره یاقلاشدی ؛ فقط شهید اولدی . هیجاندن و تائرندن کندىنى ضبط ایدمه چک بر حاله کلن سلطان محاصره یی قالدیردی و بوراده کیم عدم موفقیتک انتقامنى (ارچیش) ، (ارچکه) ، (بارکیرى) شهرلرینی ییقمق صورتيله آلدی . و اورادن بنداده کیتدی . آنادولونک فتحى وظیفه سنى قوتولشه بر اقدی . ۴۴۵ ده قوتولش ییزانس قوماندانى خادم نیکه فوری مغلوب ایدرک ارزنجانه قدر استیلا سنى تمديد ایلدی .

بوئانده سلطان طغرل بک بندادده خلیفه دن ایکی قلیچ قوشامش ، بوتون ممالک اسلامیه بک حاکمیت منشورینی آلمش ، (سلطان اعظم) عنوانه نائل اولمشدی . ۴۴۷ ده قوتولش بک (آنی) شهرینی محاصره ایتدیه ده آلامادی .

۴۴۸ ده غایت بیوک بر اردو ايله یکیدن آنادولویه کیردی . معیتده (سابق) ، (دینار) (سالار خراسان) ، (غفار) ، (حقتار) کبی امیرلر بولندینی حالده یوز بیکی متجاوز آتلی ايله برقاق نقطه دن روم ممالکنه ایلريله مکه باشلادی . امیرلردن بری (اردهز) ، (قارین) ناحیه لرینی قانه بویامش ، (دینار) ، ارزنجانی تخریب ایتمش ، دیکری ده ملاطیه یی یاقشدی . بو صورتله اوچ سنه قدر فرات سواحلی توکنلرک آقینه معروض قالدی . ۴۵۱ ده قوتولش بک معیتده کی قوماندانلره برلکده یکیدن آنادولویه کیردی ؛ تورک اردوسنک کچدیکی یرلر سراپا روم وارمنی

جسدلریله ئورتولدی ، برچوق شهرلری ضبط و تخریب ایلدکن صوکر ا قیزیل ایرماق ساحلنه کلدی ویزانس ایمپراطورلنی ممالکنک اک مهم شهرلرندن بزی اولان سیواسی قوشاندی و پک آز صوکر ا آلدی . سیواس یاقیلدی . اهاالینسک اکثریسی تلف ویا اسیر ایلدی . تورک اردوسی بی حد وحساب غنیمتله آلهرق کیرییه دوندی .

اواثانده ایمپراطورلنی الده ایتش اولان (قسطنطین دوقاس) ، پانقراس اسمنده کی بر جزالی اولدجه مهم بر اردو ایله تورکلره قارشى کوندردی . فقط قوتولش پک بونی قطعی بر هزیمته اوغراتدی . ۴۵۲ ده سالار خراسان (اورفه) بی محاصره ایتدیهدهه آلامادی . ۴۵۳ ده قوتولش یکیدن تعرضه کچدی ؛ ارغنی اوکنه کله رک بوتون خرسیانلری اتلاف ایتدی ، خرپوت وچمشکزک حوالینى غارت ایلدکن صوکر ا قیزیل ایرماق وادیلرینه قدر ایصال خشیت ایتدی . ایمپراطور جنرال (فرانناپول) ی قارشى کوندردی فقط مغلوبیتدن باشقه برشی قازانه مادی . قوتولش پک عودتنده قارضى ضبط ایتدی . شهر مذکور خایع سقوطک کافه سنه معروض قالدی .

قوتولشک تعرضلری سلطان طغرل بکک ارتحاله قدر دوام ایلدی . روملر تورکلره مقاومت ایتمکدن عاجز قالملردی . تورکلردن صوکر درجه قورقیورلردی . ایمپراطورک جنراللری هر یرده بوزولیورلردی . سلطانک ۴۵۵ سنه سنده وقوعبولان وفاتنه قدر هر سنه تکرر ایدن آقینلر آنادولونک قیزل ایرماقدن اعتباراً قسم شرقینى خرابه حالنه کتیرمش ، سکنه سی یا قیلیج آلتنده تلف اولمش ویاخود اوتیه برییه قاجغه مجبور قالمشدی . کوچه تورکملر مظفر اردوی تعقیماً هر طرفه یاییلیورلر ، کویلری تخریب ایدیورلر ، بولدقلرنی اولدیریورلردی . بو مدت ظرفنده شرقی آنادولونک خرسیان سکنه سی هان هان محو اولمش وحوالی مذکوره تورکملر طرفدن اشغال ایدلمشدی . تورکملر قویونلریله وچادیرلریله برلکده دولاشیورلر وایلریده توطن ایده جکاری بو مملکته تصاحب ایتک ایسته یورلردی .

ملکرمین خلیل